

BİLGİ KARTI 1

GÜVENLİ İNŞAAT

VİNÇ SEPETİ

TEMEL HUSUSLAR

Nedir?

Vinç sepeti ya da vinç kafesi; vinç tarafından desteklenecek (kaldırılacak) şekilde tasarlanan ve çalışanın gerekli çalışma konumuna getirilmesine imkan sunan asılı haldeki çalışma sepetini ifade etmektedir. Bu sepetler, çatılı ya da çatısız tasarımlar ile farklı kapasite ve çalışma alanı şekillerine sahip olabilmektedir.

Hangi durumlarda kullanılabilir?

Temel iş sağlığı ve güvenliği yaklaşımı gereği çalışanların yüksekte çalışması amacıyla bu işler için tasarlanmış ekipmanlar kullanılmalıdır. Yüklerin kaldırılması amacıyla tasarlanan vinçlerin, vinç sepeti yardımıyla çalışanların taşınmasında kullanılması, öncelik verilen bir çalışma yöntemi olmamalıdır. Aşağıda örnekleri verilen bazı uluslararası düzenlemelerde de bu durum ifade edilmektedir.

Birleşik Devletler	İşverenin; asansör, merdiven, yükseltilebilir iş platformu, iskele gibi çalışma alanına erişim için kullanılan geleneksel yöntemlerin kurulum, kullanım ve sökümünün daha tehlikeli olması ya da projenin yapısal tasarımı ve saha koşulları sebebiyle mümkün olmaması gibi durumları göstermesi dışında sepet kullanımı yasaktır.
Avustralya	Çalışanların kaldırılması için özel olarak tasarlanmış bir ekipmanın kullanılması mümkün değilse, kısa süreli ve küçük çaplı işler için çalışma sepeti kullanılabilir.

Ülkemizde ise İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği, Ek-2 '3.Yük kaldırmada kullanılan iş ekipmanı ile ilgili hükümler' başlığı altında aşağıdaki düzenlemeler mevcuttur.

"3.1.2. İnsanların kaldırılmasında sadece bu amaç için sağlanan iş ekipmanı ve aksesuarları kullanılır.

3.1.2.1. İnsan kaldırmak amacıyla üretilmemiş iş ekipmanı, **sadece olağanüstü veya acil istisnai durumlarda, gerekli önlemleri almak ve gözetim altında olmak şartıyla** insanların kaldırılmasında kullanılabilir."

Delaysıyla hem uluslararası literatürde hem de ulusal mevzuatımızda bu ekipmanların kullanımının birtakım şartlara bağlı olduğu görülmektedir.

Güvenlik gereklilikleri

Vinç sepeti kullanımı sırasında dikkat edilmesi gereken bazı önemli hususlar aşağıda belirtilmiştir:

- Sepetin taşıma kapasitesi net olarak bilinmelidir.
- Sepet, vinç kancasına çelik ya da zincir sapanlardan oluşan esnek yük kaldırma aparatları ile bağlanmalı ve bu aparatlar sadece uygun aletler ile sökülebilmelidir.
- Sepet kenarları kenar koruma ve küpeşte ile çevrilmiş olmalıdır.
- Düşmeye karşı KKD kullanımı için ankraj noktaları bulunmalıdır.
- Sepet zemini ile vinç kancası arası mesafe yeterli olmalıdır ($\geq 3m$).
- Sepet kapısında dışarı doğru ve kendiliğinden açılmayacak şekilde mekanizmalar bulunmalıdır.
- Zemin, drenajlı ve kaymaya dirençli olmalıdır.
- Cisim düşmesi riski varsa sepet çatılı olmalıdır.
- Vinç hareketleri yavaş ve düzenli olmalıdır.
- Çalışma öncesi ekipmanın durumu, hava koşulları gibi hususlar kontrol edilmelidir.

Teknik hususlarda daha detaylı bilgi için: **TS EN 14502-1**